

Het Marnix Gymnasium in Rotterdam-West. FOTO HANS VAN RHOON

ONDERWIJS

Categorale gymnasia raken leerlingen kwijt aan technasia en tweetalig vwo

Gymnasia kampen met dalende leerlingenaantallen. Op het Marnix Gymnasium in Rotterdam moeten docenten weg.

Claudia Kammer

ROTTERDAM

Ineens hingen deze week overall oranje hartjes van papier in het Marnix Gymnasium in Rotterdam. Niet voor Valentijnsdag, maar als steunbetuiging aan docenten. Negen van hen zouden van het schoolbestuur te horen hebben gekregen dat ze na de zomervakantie onvrijwillig worden overgeplaatst. Dat lieten de leerlingen niet zomaar gebeuren: ze schreven bemoedigende briefjes aan de docenten, kwamen dinsdag in oranje kleding naar school en weigerden lessen te volgen.

„Blauw is onze schoolkleur, maar vroeger, toen alles hier nog goed ging, was het oranje”, zegt een actievoerder. De leerlingen die NRC sprak willen anoniem blijven, om problemen met school te voorkomen.

Woensdag bleef de school dicht, om de gemoederen tot bedaren te brengen. Tijdens een ingelaste ouderavond vertelde het schoolbestuur (Christelijk Voortgezet Onderwijs, CVO, dat 37 scholen in Rotterdam en omstreken omvat) wat er speelde. De school verkeert in financieel zwaar weer. Niet alleen de instroom van leerlingen is gedaald, ook verlaat zo'n 20 procent tussentijds de school. Het Marnix Gymnasium telt nu nog 521

leerlingen, ruim 12 procent minder dan vijf jaar geleden.

In een toelichting zegt CVO-voorzitter Marc Mittelmeijer dat de school wil snoeien in het aantal lessen. Niet alleen om te besparen, bezweert hij. „We willen ook docenten vrijspelen om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen. Daarmee hopen we de tussentijdse uitstroom te verminderen.”

Technasia

De problemen bij het Marnix passen in een bredere trend, blijkt uit een analyse van data van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) die NRC maakte.

Nederland telt 41 zelfstandige gymnasia en bij 70 procent daalde het aantal leerlingen in de afgelopen vijf jaar. Daarin zitten enkele uitschieters waarbij het aantal met meer dan een vijfde daalde. Vooral gymnasia buiten grote steden hebben het zwaar. Tegelijkertijd nam bij tien gymnasia het aantal leerlingen toe, gemiddeld met zo'n 6 procent. Daardoor bleef de gemiddelde daling beperkt tot -7,7 procent. Volgens Diederik Burgersdijk, universitair docent klassieke talen en oude geschiedenis aan de Universiteit Utrecht, die een boek schreef over de geschiedenis van het gymnasium, vond in 2018 een kentering plaats. „Vanaf 1980 verdubbelde het aantal leerlingen dat naar een zelfstandig

gymnasium ging van 15.000 tot over de 30.000. Het hoogtepunt was in 2018. Sindsdien zie je een daling.”

Dat heeft volgens Burgersdijk te maken met hoe andere middelbare scholen zich gingen profileren. „Het gymnasium onderscheidt zich door extra aandacht voor taal, literatuur en geschiedenis. Je hebt nu ook technasia, waar de nadruk ligt op exacte vakken, en tweetalige scholen met deels onderwijs in het Engels. Dat zijn geduchte concurrenten. Daarnaast heb

—————
Dat er iets moet gebeuren, zien ook de actievoerende leerlingen
—————

je scholen waar je naast havo en atheneum ook gymnasium kunt doen. Die hebben opgeteld evenveel gymnasiumleerlingen als de zelfstandige gymnasia.”

„Het unieke van gymnasia is dat ze vaak kleinschalig onderwijs bieden, waardoor het hechte gemeenschappen zijn”, zegt Pauline Scheltema, directeur van koepelorganisatie Stichting Het Zelfstandig Gymnasium. „Maar door de buitenwereld worden gymnasia vaak gezien als elitaire bol-

werken. Die kritiek trekken wij ons aan, daarom werken wij onder meer aan het vergroten van de diversiteit.”

Gymnasia proberen om ook kinderen te trekken die niet uit een academisch milieu komen, of die op de basisschool geen ‘enkelvoudig’ vwo-advies kregen. Ongeveer de helft laat ook leerlingen toe met het ‘meervoudige’ havo/vwo-advies. Scheltema: „Wij horen van onze leden dat die leerlingen het meestal prima doen.”

Sommige gymnasia bieden getalenteerde leerlingen in groep 8 een programma aan om taalachterstanden weg te werken en hun culturele bagage te vergroten.

Niet alleen de teruglopende instroom is een zorg. „Er zijn ook leerlingen die in de bovenbouw besluiten dat ze toch geen eindexamen willen doen in Grieks of Latijn”, vertelt CVO-voorzitter Mittelmeijer. „Die leerlingen wil je eigenlijk behouden. Dus: is het mogelijk om een hardheidsclausule in te voeren waarmee ze toch eindexamen mogen doen op onze school, zonder de klassieke talen? Dat is een gedachte die bij meerdere gymnasia speelt.”

Bij het Sint-Oelbert Gymnasium in Oosterhout gaat dat komend schooljaar al gebeuren. BN DeStem meldde woensdag dat deze school, die eveneens kampt met een krimpender leer-

lingenaantal, vanaf de vierde klas atheneum gaat aanbieden.

Uniek

Volgens het schoolbestuur van het Marnix Gymnasium staat nog niet vast hoeveel leerkrachten na de zomer naar een andere CVO-school moeten. „Zoals het er nu uitziet gaat het om zes voltijdbanen, maar het hangt ook af van het aantal nieuwe leerlingen”, zegt Mittelmeijer.

Dat er iets moet gebeuren, zien ook de actievoerende leerlingen. „We snappen dat de school minder geld krijgt van de overheid omdat er minder leerlingen zijn”, zegt een zesdeklasser. „Maar we zijn het niet eens met de manier waarop de leiding dit probleem wil aanpakken.” Met het onderwijs zelf is niets mis, zeggen ze. „Er zijn docenten die hier al dertig, veertig jaar werken en nog elke dag alles geven. Juist die betrokkenheid maakt onze school uniek.”

Mittelmeijer zegt „uiteindelijk heel blij” te zijn met de protestactie. „Het laat zien dat ze het Marnix echt een warm hart toedragen.” Hij noemt het protest een „typisch gymnasiale actie”. „Het is nu onze eerste opdracht om de rust terug te brengen. Volgende week is het toetsweek. Daarna praten we verder.”

Met medewerking van Winny de Jong